

Berlin Buckler Bouts 7

Roman Král

Rád bych se s Vámi podělil o velice nevšední zážitek, kterým pro mě byla účast na berlínském, řekněme celosvětovém, soustředění šermířů v šermu mečem a puklířem, které hostovala německá skupina Dimicator. Drtivá většina účastníků sice byla z Evropy, ale jeden účastník dorazil pouze kvůli tomuto soustředění až z Anchorage na Aljašce. Celkově se na soustředění sešli lidé z 11 zemí.

Skupina Dimicator se pod vedením Rolanda Warzechy zabývá rekonstrukcí dobového způsobu boje, šermu, a to nejen za použití meče a puklíře dle manuskriptu I.33, který je nejstarší šermířskou příručkou vůbec, ale také se zabývá rekonstrukcí boje s velkým vikinským kulatým štítem. K tomuto stylu boje se žádná příručka nedochovala, avšak použití štítu a zbraní doby vikinské je rekonstruováno na základě obrazových pramenů a konstrukcí dobových zbraní vůbec.

Soustředění se konalo o víkendu 28. – 29. listopadu v centru Berlína. S kamarádem ze skupiny, Sláwou, jsme vyrazili velmi pozdě v noci/velmi brzy ráno, abychom byli v Berlíně na začátek akce, který byl naplánován na 10 hodin dopoledne.

Když dorazil i poslední z účastníků, začal Roland oficiálním zahájením akce. Představil jednotlivé země, které se soustředění účastnily, a byla nám také představena jeho náplň a v jakém duchu by se měla nést. Berlin Buckler Bouts nebylo o soutěžení nebo o tom, kdo je lepším šermířem, ale o přátelském utkání šermířů a spíše pilování a správném provedení naučených technik. Šerm probíhal řekněme poloviční rychlostí, mám-li citovat Rolanda, bylo to z tohoto důvodu: „*Když nedovedete správně provést techniku poloviční rychlostí, nepůjde vám provést ani v plné rychlosti*“. Jít do toho poloviční rychlostí je nesmírně poučné, hlavní je zbytečně nezrychlit, když máte dostat zásah, ale prostě se nechat zasáhnout. O tom to také bylo, když jsem dostal zásah, tak abych se poučil, jakou chybu jsem udělal a naučit se jí předcházet.

První část, která probíhala od 10 do 13 hodin, byla věnována úvodnímu šermu s maskami, díky kterým bylo možné provést jednotlivé techniky bez ohrožení soupeře, a jednotliví šermíři se tak seznámili mezi sebou a s šermířským stylem ostatních. Byl to nesmírně příjemný pocit, vystřídat za tak poměrně krátkou dobu kolem 30ti naprosto

odlišných soupeřů, každého z jiného kraje světa, každý měl totiž rozdílné tempo a používal různé techniky a finty.

Jedna docela podstatná věc, která se při trénování praktikovala, byl systém vyzývání soupeře. To probíhalo způsobem, že vyzývající, nebojující nejprve zvedli svůj puklíř nad hlavu, aby dal najevo, že je volný, a dále navázal oční kontakt s případným soupeřem. Pak si dali znamení, že se chtějí utkat. Jelikož se bojovalo v lajnách vedle sebe, tak vyzyvatelé byli v jedné lajně a každý na druhé straně tělocvičny. Dále se šermíři přivítali, nejprve pozvednutím zbraní před obličej a malou úklonkou, ale to už bylo na každém šermíři, jakou zvolí. Tímto si protivníci vzdali úctu a mohli se pustit do zápolení. Jelikož šerm probíhal zhruba poloviční rychlostí, bylo důležité poloviční rychlostí provádět i přivítání soupeře, neboť tímto si soupeři dali najevo rychlost, tempo následného souboje. Zápolení probíhalo ve 3 fázích, ve 3 projitích (v anglickém názvu „phases“), během kterých se bojovníci soustředili na správnost šermu a použití technik. Když šermíř provedl techniku ve správný moment, měl šanci protivníka zasáhnout, jelikož se vše odehrávalo poloviční rychlostí, a protivník na to musel dbát, v případě své chyby se nechat zasáhnout, zkrátka si uvědomit svou chybu, svou slabinu a v následném souboji se jí snažit předcházet. Náhlé zrychlení a pokus o záchranu situace v podstatě nic neřešil. Když šermíři skončili s těmito 3 projitími, tak se vrátili zpět na výchozí pozice, kde začínali přivítáním a stejným způsobem zápolení ukončili, opět pozvedli zbraň a vzdali si čest. Následně probíhalo další vyzývání.

Po obědové pauze následovalo další šermování ve stejném duchu, tentokrát ale bez ochranných masek. Roland nám nejprve vysvětlil, jak správně praktikovat šerm bez ochranných pomůcek a na které důležité věci dbát. Opět dodržovat správné tempo, řekněme poloviční, a zbytečně nezrychlovat. Další nesmírně důležitou věcí při šermu je nespouštět protivníka z očí. Tím je myšleno dívat se skutečně na protivníka, nikoli na soupeřovu zbraň a prováděné vazby, protivníkovu zbraň si kontrolujete tlakem ve vazbě a zbytek vnímáte periferním viděním. Toto je v trénování bez masky asi nejdůležitější, aby nedocházelo k nechtěným a nekontrolovaným zraněním v případě, že nevíte, kam vůbec úder jde, hlavně v oblastech hlavy. Skutečně může dojít k zásahu protivníka, ale jelikož mám nad protivníkem dohled a nad svými údery kontrolu, zásahy nejsou nijak vážné či fatální a jsou úměrné rámci tréninku. Posledním a neméně důležitým prvkem souboje je stát hrdě, vzpřímeně a do souboje jít optimisticky – jak Roland říkal: „*Raise your inner warrior*“ ,vzchopte v sobě bojovníka. A také se při tréninkovém souboji usmívat, což podpoří atmosféru přátelského zápolení. Po stručné instruktáži následovaly další hodiny a hodiny přátelského šermu s fajn lidmi.

soustředění byl také šerm s ostrými zbraněmi. Ačkoli jsme se nezúčastnili, protože zatím nedisponujeme ostrými meči, byla to další velice důležitá zkušenost, i když jen z role pozorovatele. Nedílnou součástí života šermíře je uvědomit si, jak se chovají skutečné ostré meče, neboť tréninky se provádějí s tupými replikami, a ty postrádají několik důležitých vlastností. Jedna z nejpřednějších vlastností ostrých zbraní a šermu s nimi je uvědomění si skutečného ohrožení, protože se již jedná o reálnou zbraň určenou zabíjení. V tomto případě Vás ostré zbraně donutí zbavit se špatných návyků jako nekrytí a zbytečné vystrkování končetin. Další vlastností ostrých zbraní je to, že čepele mají tendenci se při styku zakousávat do sebe, nebo se při úderu zaseknout, případně zabodnout do puklíře či štítu, a to se ani nemusí jednat o silné údery. Je tedy nutné s touto vlastností počítat a uzpůsobovat tomu techniku šermu, jak správně provést vazbu, když se do sebe ostré čepele zakousávají a není téměř možné, aby po sobě ostří klouzala. Šerm ostrou zbraní už bezvýhradně vyžaduje, aby šermíř svoji zbraň dokonale ovládal, vedl přesné údery a dokázal ji zastavit, zkrátka musí mít kontrolu nad zbraní a ne zbraň nad ním. Z tohoto důvodu, paradoxně, může být šerm ostrou zbraní bezpečnější než šerm tupými replikami, alespoň v rámci přátelského utkání a tréninku, během kterého se protivníci nechtějí zabít doopravdy. Boj ostrou zbraní má tedy aspekt reálného ohrožení, nutnost provádět techniky co nejprecizněji a nutnost dokonalé kontroly zbraně. Každý šermíř by si těchto věcí měl být vědom a rozhodně si vyzkoušet, a pokud možno pravidelně praktikovat, ostrý šerm

Tímto bych rád zakončil náplň prvního dne soustředění. Po vyčerpávajícím, ale příjemném dni plného šermování nás ještě čekala společná večeře v jednom místním podniku, kde jsme se mohli všichni lépe poznat, což bylo velice vítané, když veškeré osazenstvo soustředění bylo z různých zemí světa. Bylo velice poučné slyšet různé názory na reenactment jako takový a také, na jakých úrovních se v různých částech světa nachází a co je zakázané a povolené na různých historických festivalech. Ale to je již na další a delší povídání. Ovšem pro mě velice příjemnou věcí bylo, že jsme si našli místo hned vedle Rolanda, takže jsme měli možnost jej obtěžovat se všemi našimi zvědavými dotazy, a měli jsme tak vše z první ruky.

Když jsme se druhý den v neděli dostali zpět do tělocvičny, čekal nás v podstatě stejný program jako v předchozím dni. Ovšem tentokrát s jedním malým bonusem. V našem večerním rozhovoru s Rolandem jsme se mnohokrát dostali k tématu rekonstrukce boje s kulatým štítem a Roland slíbil, že nám ukáže svoje dosavadní vědomosti a zkušenosti, co se týká tohoto stylu boje. K tomu jsme se dostali až v odpolední části nedělního dne, kdy celé

dopoledne opět probíhalo šermování s puklím jako předchozího dne, s maskami i bez. V odpolední části jsme tedy byli vyzváni, že nám Roland ukáže svoji interpretaci boje s kulatým štítem. Samozřejmě se to netýkalo pouze mě a Slávy, ale kdo další měl o ukázkou zájem, mohl se přidat a případně přispět svými zkušenostmi a interpretacemi.

Zaprvé musím říct, že Roland měl velice vydařenou, ne-li perfektní, přesvědčivou rekonstrukci velkého vikinského kulatého štítu na základě archeologických pramenů, které doposud nastudoval. Rolandův vikinský štít je velký zhruba 90 cm, je lehký a výborně ovladatelný. Je vyrobený z prken, která jsou k sobě pouze lepena a dále je drží pouze středové madlo, nemají další zpevňující žebra. Celý korpus má u středu tloušťku okolo 1 cm a zužuje se k okrajům na tloušťku pouhých 5–6 mm. Štít je potažený z obou stran tenkou surovou kůží a také má stejnou kůži lemované okraje pro zpevnění. Štít je vybaven železnou puklicí se zúženým krčkem, která je opět vyrobena na základě dochovaným originálů a jejíž vnitřní průměr má asi 10–11 cm, zkrátka pouze tolik prostoru, kolik ruka vyžaduje.

Na začátku jsme byli seznámeni se štítem a s tím, jak bychom k tomuto kusu výzbroje měli přistupovat. Bylo nutné si nejprve uvědomit, že štít není jen pasivní prvek, který před sebe nastavíme a blokuje protivníkovi údery. Štít je nutné brát jako druhou zbraň a v případě tohoto typu štítu je nutné jej pokládat za hlavní zbraň, protože většina akcí závisí právě na štítu. Doplňující zbraň, meč či sekera, je používána pro odhalování a využívání slabých a nekrytých prostor oponenta. Rolandova teorie je, že tak jako se u mladších šermířských škol využívá jednoruční meč či dlouhý meč k provádění tlaků a vazeb, tak v případě boje s kulatým štítem je k tomu využíváno právě štítu. Více se tedy využívá hran štítu než jeho plochy, což je logické, neboť plochou štítu či puklicí nejste schopni vyvinout potřebný tlak jako štítovou hranou, nehledě na to, že je zde enormní rozdíl v dosahu štítu při využívání hrany nebo plochy. Štít je využíván k tlačení hranou na plochu oponentova štítu a k jeho otevření či odtlačení pro vytvoření prostoru k ráně na tělo protivníka. Byla nám vysvětlena mechanika kulatého štítu a způsob, jak se dá využívat. Rozebrání těchto technik je ovšem opět na delší povídání, které je bez praktických ukázek víceméně bezpředmětné.

Po demonstraci a vyzkoušení manipulace s kulatým štítem jsme se vrátili zpět k hlavní náplni soustředění, a to šermu puklím. Tak se pokračovalo až do večera. Konec byl oznámen asi v 17:00. Následovalo rozloučení, společné focení a odjezdy šermířů zpět domů.

Na závěr musím říci, že toto jedno víkendové soustředění s mnoha cizími lidmi, dokonce z různých zemí světa, mi přineslo více poznatků, než několik let tréninku v domácím

prostředí. Dále pro nás bylo velice potěšující, možná i trochu zarážející, že za těch proběhlých 7 ročníků jsme zde byli vůbec první účastníci z České Republiky, a dle slov Rolanda jsme byli velmi vhodní reprezentanti. Byli jsme velice potěšeni, že jsme neudělali ostudu na mezinárodní úrovni a nadšení a plni spousty nových zkušeností jsme vyrazili domů s nadšením pro nadcházející ročníky Berlin Buckler Bouts, kde se budeme moci opět setkat se spoustou různých lidí a vyměnit si další poznatky a zkušenosti. Doufám že tento článek bude pro některé inspirací a ponaučením, jak lze vést tréninky, a také náhledem, jakým dalším způsobem se dá přistupovat k rekonstrukci dobové způsobu boje.